

Dotze magistrats sense pietat?

El Tribunal Constitucional el componen dotze membres escollits majoritàriament per les Corts espanyoles, alguns dels quals, ex-assessors dels Governos de l'Estat. N'hi ha set de conservadors, tres de progressistes, i els altres dos, de més pròxims al nacionalisme basc i català.

En el primer grup han abundat les crítiques a les transferències a Catalunya i a l'Estatut del 2006, a més d'etzibar expressions com ara "pancatalanisme messiànic" o "romanços", en referència al dret a decidir. Us els presentem.

ELE

Els nervis acostumen a jugar males passades al president espanyol, Mariano Rajoy. En plena tempesta dels *papers de Bárcenas*, sense anar més lluny, va afirmar que els apunts que apareixien a la llibreta de l'ex-tresorer del PP eren falsos, “tret d'alguna cosa”. Allò va ser el 4 de febrer de l'any passat, en compareixença de premsa conjunta amb la cancellera alemanya, Angela Merkel, i no és en

absolut descartable que ara, amb motiu de la consulta sobiranista a Catalunya, torne a quedar en evidència. Després que el seu govern haja recorregut *ipso facto* la llei de consultes aprovada pel Parlament català, és possible que Rajoy experimente un altre *lapsus* i delegue tota la responsabilitat en els “diputats del Tribunal Constitucional”, per comptes dels magistrats.

I és que l'alt tribunal s'ha convertit en el tercer òrgan legislatiu espanyol, un àrbitre disfressat de poder independent que reproduïx les majories –i minories– del Congrés i del Senat. De fet, tal com estableix la legislació, cadascuna de les dues cambres escull quatre dels dotze integrants del Constitucional, vuit entre totes dues. La designació dels altres quatre membres correspon al Govern estatal –dos– i al Consell General del Poder Judicial (CGPJ), que proposa els dos restants. El CGPJ, al seu torn, està conformat per 20 vocals nomenats –a parts iguals– pel Congrés i pel Senat. A desgrat de Montesquieu i la seua teoria de la separació de poders, doncs, en el cas espanyol el poder judicial depèn absolutament del poder executiu. Són els polítics, els encarregats de designar els juristes que han de vetlar pel compliment de les lleis.

Això sí, són els mateixos magistrats del Tribunal Constitucional –escollits per una durada de nou anys– els qui trien el seu president i el seu vicepresident. Les presidències de caire progressista en temps de José Luis Rodríguez Zapatero a la Moncloa –María Emilia Casas, primer, i Pascual Sala, després– han donat pas a una de profundament conservadora –la de Francisco Pérez de los Cobos– sota el mandat de Rajoy, que fins i tot va ser militant popular. Aquestes són les 12 persones que componen el tribunal que invalidarà la llei de consultes catalana.

1. Francisco Pérez de los Cobos.

Quan el diari *El País* va publicar que entre els anys 2008 i 2011 l'actual president del Constitucional va pagar la quota de militant del PP, l'escàndol va ser majúscul. Sobretot perquè ocupava un seient de l'alt tribunal des del 2010. Al cap de poc, aquest setmanari [vegeu EL TEMPS núm. 1521] va descobrir el

passat ultradretà de la seua família i la poca estima que ell mateix sentia per la Carta Magna quan era estudiant. La Generalitat de Catalunya va provar de recusar-lo, però sense èxit. La majoria conservadora de l'alt tribunal va confirmar-lo al càrrec i qui dia passa, any empeny. Molt crític amb la reforma de l'Estatut català –“representa un desafiament a l'estabilitat institucional”, va asseverar el dia de la Constitució del 2005 al seu poble, Iecla (Múrcia)– i amb els catalans en general –“els diners són el bàlsam racionalitzador de Catalunya”, va escriure en el seu llibre d'aforismes, *Parva memoria*–, Pérez de los Cobos ha exigít “lleialtat constitucional” a Artur Mas, li ha demanat que accepte “sense reserves” aquest marc legal, i ha lloat la descentralització espanyola, “perfectament comparable” amb els Estats federals.

2. Adela Asua.

Experta en dret penal, aquesta catedràtica de la Universitat del País Basc exerceix com a vice-presidenta del Tribunal Constitucional, al qual va accedir el 2011. Va mostrar el seu desacord amb la llei de partits polítics que PP i PSOE van acordar a començaments de la dècada passada com a fórmula per apartar Batasuna i les seues marques successives de les institucions. L'any passat va emetre un vot particular amb motiu de la sentència del Constitucional que va validar la llei de funció pública balear. Asua afirmava que la llei aprovada per l'executiu de José Ramón Bauzá “no garanteix suficientment els drets lingüístics” dels catalanoparlants a les Illes. Recentment ha assegurat que “preguntar per la secessió no és anticonstitucional, però sí que pot ser-ho la manera com es planteja”, que sempre ha de ser “en el marc dels procediments previstos a la Constitució”. Propera al PNB, el seu nomenament va ser ben rebut per CiU i ERC, que van dedicar-li tot de lloances en la seua doble compareixença al Congrés i al Senat, la prova protocol·lària que han de superar els magistrats a fi de demostrar la seua idoneïtat.

3. Juan José González Rivas.

D'ideologia conservadora i natural d'Àvila, aquest magistrat de la sala del

contencióis administratiu del Tribunal Suprem forma part del Constitucional des del 2012. Fins i tot abans, el 2009, va defensar una ponència en favor de l'objecció de consciència a l'assignatura educació per a la ciutadania, introduïda al currículum escolar pel Govern de José Luis Rodríguez Zapatero. Igualment, va emetre un vot particular en la sentència que avalava el matrimoni homosexual, perquè entenia que no es podia equiparar amb el matrimoni tradicional. Quan el jutge Baltasar Garzón va provar de recusar Francisco Pérez de los Cobos per la seua afiliació al PP, González Rivas va oposar-s'hi de ple.

4. Santiago Martínez-Vares. Oriünd de Cantàbria i format a Saragossa, és membre de l'alt tribunal des del 2013. Escollit pel sector conservador del CGPJ, ostenta la condició de magistrat emèrit del Tribunal Suprem i va presidir al llarg de quatre anys l'Associació Professional de la Magistratura (APM), de tendència igualment conservadora. Durant el seu pas pel Suprem va signar les tres sentències del 2010 que donaven la raó a uns pares catalans i obligaven la Generalitat a fer del castellà llengua vehicular a l'ensenyament, si més no, al mateix nivell que el català. L'any anterior ja havia rebutjat un recurs d'ERC contra

l'ensenyament de religió al segon cicle d'educació infantil. Posseeix la Cruz de Honor de la Orden de San Raimundo de Peñafort, amb el distintiu blanc que caracteritza les distincions al mèrit militar.

5. Andrés Ollero. Sevillà, catedràtic de filosofia del dret, integra el Tribunal Constitucional des de l'any 2012. És un dels magistrats més intransigents amb qualsevol vel·leïtat autonomista. Membre numerari de l'Opus Dei, va ser diputat del PP al Congrés espanyol durant 17 anys, una etapa en què fins i tot va actuar com a portaveu d'Educació i de Justícia de la forma-

“Els redactors [de l'Estatut], convençuts que són més que un club...”, va dir Ollero, poregós de crear un “basar de nacions”

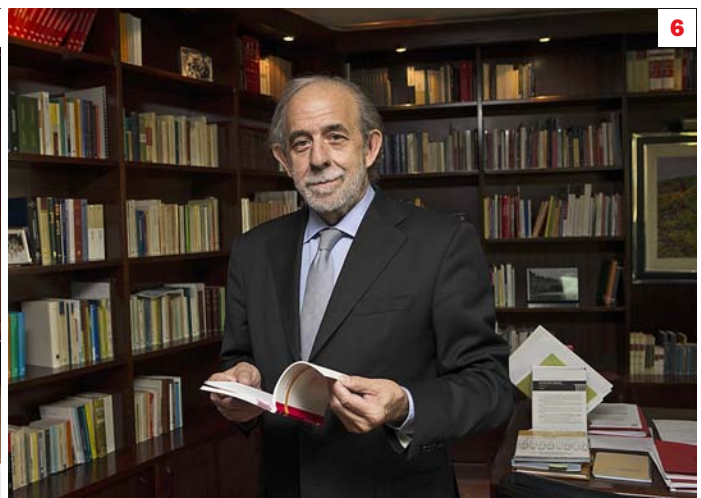
ció. En ser escollit membre de l'alt tribunal, Javier Pérez Royo, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Sevilla, va promoure una campanya que buscava la seua inhabilitació com a tal pel seu passat polític. No va tenir èxit, a diferència dels que l'any 2007 van aconseguir la recusació de l'aleshores magistrat Pablo Pérez Tremps en la deliberació sobre l'Estatut català, sota l'argument que alguns anys abans havia elaborat un informe sobre les comunitats autònomes a instàncies de l'Institut d'Estudis Autònomic de la Generalitat de Catalunya, presidida en aquell moment per CiU. Ollero, en ple debat estatutari, va deixar dit que

l'Estat espanyol podia passar a convertir-se en un “basar de nacions” en què “els seus ciutadans no gaudiran d'uns drets idèntics”. “Els redactors [de l'Estatut del 2006], convençuts sens dubte que són més que un club, han preferit no fer curt: cinc capítols, amb un total de quaranta articles –reiteratius fins a l'extenuació– dedicats a drets, ‘deures i principis rectors’”. El nerviosisme era tan gran que Ollero no va descartar que fóra necessària la mediació de la Unió Europea a fi que “Estrasburg pose ordre en un Estat pintoresc amb més d'una desena de cartes de drets fonamentals”. “Però que ningú no s'amoïne: el que hi ha en joc, segons ens volen fer creure, és un simple problema de finançament. Els catalans, ja se sap...” Curiosament, la mutilació d'aquell Estatut per part del Constitucional –on encara no hi havia Ollero– fou l'origen de l'auge independentista al si de la societat catalana.

6. Fernando Valdés. Expert en dret del treball, el seu nom va estretament lligat al PSOE, atès que va coordinar la part del programa electoral socialista de l'any 2004 referent a l'ocupació i les pensions. En aquelles eleccions Rodríguez Zapatero va arribar al poder, i Valdés, que ja havia estat el

màxim responsable de l'Advocacia de l'Estat amb Felipe González en el poder, va acabar sent promocionat al Tribunal Constitucional, a què va accedir el 2012. Amb Mariano Rajoy a La Moncloa, no ha dubtat a criticar la reforma laboral aprovada pel PP, raó per la qual tampoc no va tenir inconvenient a donar suport a la vaga general del 29 de març del 2012. Conjuntament amb Adela Asua, va emetre un vot particular contra la sentència favorable al periodista Federico Jiménez Losantos, que el 2005 havia afirmat, entre més coses, que “ERC sempre ha estat un partit violent, colpista, les joventuts dels quals, els Escamots, desfilaven a la manera feixista, amb camises verdes”, i que Joan Puigcercós, membre de la formació, era “l'Otegi de l'ETA catalana”, en referència a Terra Lliure. El partit va presentar una demanda per la vulneració del seu dret a l'honor que fou desestimada, una decisió que confirmaria la sala segona del Constitucional per quatre vots a dos.

7. Ricardo Enríquez. Jubilat forçosament com a magistrat del Tribunal Suprem en haver arribat a l'edat màxima de 70 anys, seu al Constitucional des del març passat, quan va entrar-hi en substitució del desaparegut Francisco José

Hernando i amb els únics vots del PP. Com aquell, és un home profundament conservador, coautor de la sentència del Suprem que va anul·lar totes les 133 llistes d'Acció Nacionalista Basca (ANB) als comicis municipals del 2007, una decisió que tot seguit ratificaria l'alt tribunal. Aquella deliberació, la més llarga que es recorda, va significar la interpretació més restrictiva possible de la llei de partits polítics. És madrileny.

8. Pedro González-Trevijano. Madrileny, fou sots-director del Centre d'Estudis Polítics i Constitucionals durant el temps que José María Aznar va presidir el Govern espanyol. Després ha sigut rector de la universitat Rey Juan Carlos I de Madrid, tradicionalment escorada a la dreta. Columnista dels diaris *ABC* i de *La Gaceta*, ja extint, l'any 2010, a la veterana secció "La Tercera de Abc", va deixar clar que "no hi ha lloc per a cap cosobirania ni cap relació paritària entre la nació espanyola i les seues comunitats autònomes, els estatuts d'autonomia no són constitucions complementàries ni alternatives a la Constitució del 1978". En una entrevista d'enguany a aquest diari, González-Trevijano ha advertit que "una comunitat autònoma no pot convocar un referèndum d'autodeterminació unilateralment". Nomenat magistrat l'any 2013, s'ha referit al dret a decidir amb el qua-

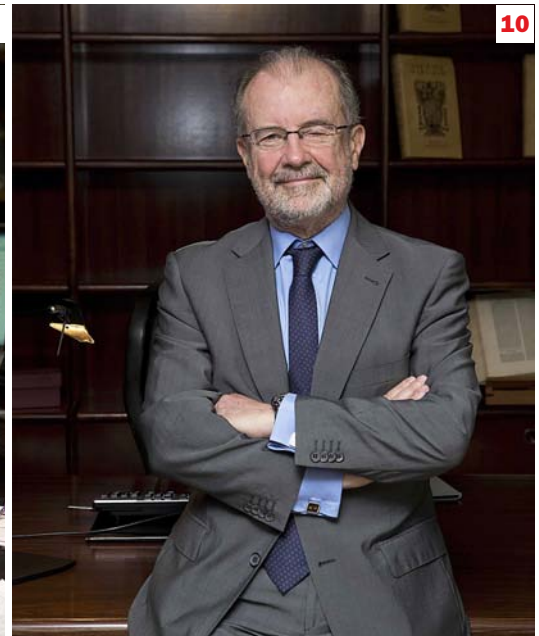
lificatiu de "*monserga*", ha parlat de "pancatalanisme messiànic" i ha avisat que l'Estat "disposa dels mitjans" necessaris per "fer avortar" el desig de Catalunya de "conformar-se com a nació política independent".

9. Encarnació Roca. Catalana, magistrada en excedència de la sala civil del Suprem, va ser la primera catedràtica espanyola de dret civil i la primera dona que va formar part de la Reial Acadèmia de Jurisprudència i Legislació d'Espanya. Va accedir al Tribunal Constitucional l'any 2012 gràcies al suport de CiU, ERC i ICV, que ja l'havien proposada el 2008. Fou vice-rectora de la Universitat de Barcelona i l'any 2003 va rebre la Creu de Sant Jordi de mans de Jordi Pujol.

10. Juan Antonio Xiol. Català, magistrat en excedència del Tribunal Suprem, on presidia la sala primera, va accedir a l'alt tribunal l'any 2013, i des de llavors s'ha caracteritzat per una lectura progressista de la Carta Magna. En efecte, el 2011, encara com a magistrat del Suprem, va emetre un vot particular contra la prohibició de Bildu, que finalment el Constitucional legalitzaria per sis vots a cinc. En la primera legislatura de Felipe González va ser nomenat director general de Relacions amb la Justícia en el ministeri del ram, que aleshores dirigia Fernando Ledesma.

11. Luis Ignacio Ortega. Situat a l'òrbita del PSOE, va oficiar com a assessor jurídic del primer govern de Felipe González i com a director general d'Afers Internacionals de la presidència del Govern espanyol. La legislatura passada va redactar la reforma de l'Estatut de Castella-la Manxa, que, no obstant això, no va arribar a ser aprovada. Catedràtic de dret administratiu, ha col·laborat de manera reiterada amb la Fundació Pablo Iglesias, presidida per Alfonso Guerra, que li ha editat tres llibres, un dels quals *Los socialistas y la Constitución*, amb pròleg de Guerra mateix.

Sota el primer mandat de José María Aznar, quan CiU va participar en la governabilitat de l'Estat, va mostrar-se molt crític amb les transferències a Catalunya: "Entendre que l'article 150.2 és la via per mantenir permanentment obert el sistema constitucional de distribució de competències fins a l'esgotament de totes aquelles competències que per la seua naturalesa foren intransferibles, suposa una reforma constitucional encoberta que furta el necessari debat democràtic que comporta el procediment formal de reforma constitucional". És al Constitucional des del 2010.

12. Antonio Narváez. Fiscal de carrera, és el magistrat novell del Tribunal Constitucional. Extremeny, ha entrat a la vacant que va deixar el polèmic Enrique López, que no va superar un control d'alcoholèmia i el 2 de juny va dimitir el càrrec. Així com López –un convidat habitual a les tertúlies de les cadenes més extremistes, abans del seu pas pel Constitucional– destacava per la seua vehemència, Narváez és més contingut en les formes. El fons, però, no dista gaire. Va ser ell qui va interposar la demanda en què es demanava la no inscripció de Sortu com a partit polític. De fet, els

advocats d'Arnaldo Otegi l'han recusat ara, perquè entenen que ja ha pres part del *cas Bateragune* el Suprem i que, per tant, el seu punt de vista com a magistrat del Constitucional no variarà gens. Aquest cas investiga l'intent de reconstruir Batasuna i ha comportat una condemna de sis anys i mig de presó per a Otegi i tres dirigents més de la formació. L'any 2010, Narváez va participar en un dels actes de la fundació FAES, presidida per l'ex-president espanyol José María Aznar.

Víctor Maceda